

Türkiye Mikoflorası İçin *Ascomycetes*' ten Yeni Kayıtlar

Gıyasettin KAŞIK¹, Hasan Hüseyin DOĞAN¹,
Celâleddin ÖZTÜRK¹, Sinan AKTAŞ¹

Özet: Karaman ve Alanya (Antalya) yöresinde 1999 ve 2001 yılları arasında yapılan arazi çalışmalarıyla toplanan makrofunguslar taksonomik yönden araştırılmıştır. Arazi ve laboratuvar çalışmaları sonucunda *Hyaloscyphaceae* ve *Pezizaceae* den Türkiye mikoflorasına dört yeni kayıt ilave edilmiştir. Bu türler *Lachnellula arida* (Phill.) Dennis, *Peziza arvernensis* Boud., *Peziza celtica* (Boud.) Moser, *Peziza domiciliana* Cooke' dir.

Anahtar kelimeler: **Mikoflora, *Ascomycetes*, Alanya, Karaman, Türkiye**

New Records of *Ascomycetes* for Turkish Mycoflora

Abstract: The macrofungi collected during field trips from Karaman and Alanya province between 1999 and 2001 were investigated by taxonomically. As a result of these field and laboratory studies, four new records from *Hyaloscyphaceae* ve *Pezizaceae* were added to Turkish mycoflora. These species are *Lachnellula arida* (Phill.) Dennis, *Peziza arvernensis* Boud., *Peziza celtica* (Boud.) Moser, *Peziza domiciliana* Cooke.

Key words: Mycoflora, *Ascomycetes*, Alanya, Karaman, Turkey.

Giriş

Türkiye makrofungusları üzerinde yapılan çalışmalar son yıllarda önemli derecede artış göstermiştir. Bu çalışmalar Baytop [1-2] tarafından liste halinde sunulmuştur. Ancak yapılan çalışmaların artış göstermesine rağmen henüz ülkemiz makrofungus florası tam olarak ortaya çıkarılmamıştır. Ülkemiz makrofungus florasının ortaya çıkarılması için daha uzun süreye ve sabırlı çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu amaçla özellikle ülkemizin makrofunguslar için uygun habitat bulunduran bölgelerinin araştırılması ve bulguların yerinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Literatür taramaları sonucunda, verilen taksonların Türkiye makrofungus florası için yeni kayıt olduğu belirlenmiştir.

¹ Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Böl.Kampüs(42031)Konya

Materyal ve metot

Çalışmada kullanılan makrofungus örnekleri 1999-2001 yıllarında yapılan arazi çalışmaları ile toplanmıştır. Arazide toplanan örneklerin morfolojik ve ekolojik özellikleri arazi defterine kayıt edildikten sonra, makrofungusların renkli fotoğrafları çekilmiş ve her makrofungus örneği bir toplama numarası verilerek toplama kutularına konulmuştur. Laboratuara getirilen makrofungus örneklerinin mikroskopik özellikleri belirlenerek fotoğrafları çekilmiştir. Deskripsiyonları çıkarılan örneklerin teşhisleri değişik kaynakların [3-5] yardımı ile yapılmıştır. Teşhisi yapılan örnekler 5 gr kristal timol ile polietilen poşetler içine konup fungarium örneği haline getirilmiştir.

Örnekler Selçuk Üniversitesi Mantarcılık Uygulama ve Araştırma Merkezi fungarium'unda saklanmaktadır.

Bulgular

Hyaloscyphaceae

Lachnellula arida (Phill.) Dennis

Makroskopik ve Mikroskopik Özellikleri

Askokarp, 0.2-0.8 cm çapında, önce kupa-tabak, olgunlaşınca yastık şekline döner (Şekil 1). Bulunduğu ortama kısa bir sap ile bağlanır. Himenyum düz, açık-altın sarısı renkte, yüzey ve kenarlar kıl şeklinde kahverengi tüylerle örtülüdür.

Sporlar 6.5-8.5 x 3.5-4.5 µ, eliptik (Şekil 2), düz, hiyalin dir.

Yayılışı

Karaman; Ermenek, Damlaçalı mevki, kurumuş köknar dalı üzeri, 1800 m, 14.05.2000, Doğan 595.

Pezizaceae

Peziza arvernensis Boud.

Syn: *Peziza sylvestris* (Boud.) Sacc.

Aleuria amplissima Boud.

Makroskopik ve Mikroskopik Özellikleri

Askokarp, 3-10 cm çapında, tabak veya kase şeklinde, düzensiz dalgalı yapıda ve toprağa sapsız bağlanmaktadır (Şekil 3). Himenyum düz, kestane veya fındık kahverengi renkte, ince ve kırılmalıdır. Yüzey daha açık renkli, ince granüllüdür.

Sporlar 14-17 x 8-9 µ, genişçe eliptik (Şekil 4), ince noktalı, hiyalin dir.

Yayılışı

Karaman; Bucakkışla-İhsaniye köyü, Şekerpinarı mevki, karaçam ormanı su kenarındaki söğüt ve kavak döküntüleri arasında, 1550 m, 31.05.2000, Doğan 805.

Peziza celtica (Boud.) Moser

Makroskopik ve Mikroskopik Özellikleri

Askokarp 1.5-4 cm çapında, disk veya kupa şeklinde, zemin üzerinde sapsızdır (Şekil 5). Himenyum düz, ıslak iken parlak, mavi-menekşe renkte, olgunlaşınca renk biraz açılır, dış yüzey daha açık, düz veya ince granüllü, kenar biraz kıvrımlı ve genç evrede hafif içe kıvrıktır. Etli kısım kırılmalıdır.

Sporlar 15-19 x 8-10 µ, eliptik (Şekil 6), hiyalin, siğilli ve 2 yağ damlalıdır.

Yayılışı

Antalya; Alanya, Yeşilköy, kızılçam ormanı su kenarı ibre döküntüleri arasında, 400 m, 5.2.2000, Doğan, Öztürk, Kaşık 371.

Peziza domiciliana Cooke

Syn: *Peziza adae* Cke.

Makroskopik ve Mikroskopik Özellikleri

Askokarp, 1.5-5 cm çapında, düzensiz çanak şeklinde ortası çukur, kenarları dalgalı ve iç kısma doğru kıvrık, olgunlaşınca açılarak düzgünleşir (Şekil 7). Sapsız veya çok kısa bir sap

bulunabilmektedir. Himenyum düz, açık kahverengi (bazen leylak tonunda), dış kısım grimsi veya sarımsı beyaz renkte ve düzdür. Etili kısım sarımsı beyaz renkte, ince, kırılıgandır.

Sporlar 14-16 x 8-9 µ, eliptik (Şekil 8), renksizdir.

Yayılışı

Karaman; Ermenek-Damlaçalı mevkii, sedir ormanı ibre döküntüleri arasında, 1750 m, 11.06.2000, Doğan 936.

Tartışma

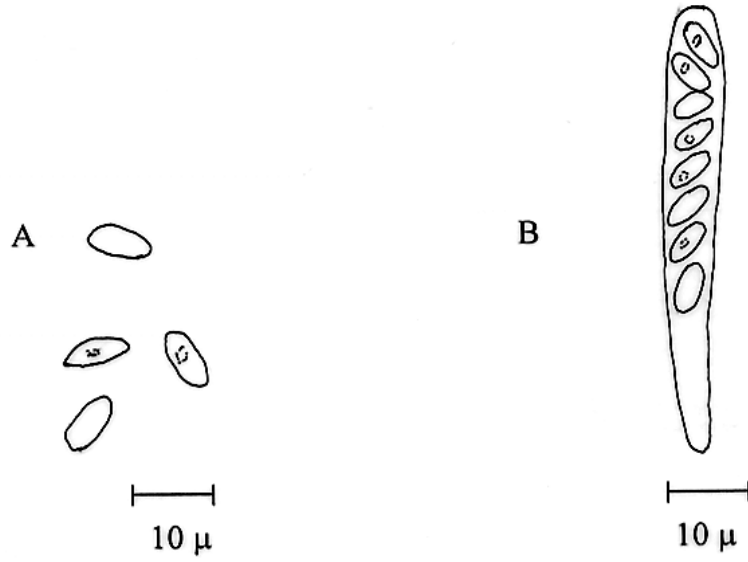
Lachnellula cinsi genellikle kurumuş veya canlı ağaç dalları üzerinde yetişirken, *Peziza* cinsi toprakta, su kenarlarında ve ağaç döküntülerinin bulunduğu yerlerde yetişmektedir. Türkiye’de daha önce *Lachnellula* cinsine ait bir tür belirlenmiştir (*Lachnellula subtilissima* (Cke.) Dennis). *Peziza* cinsinden ise 13 tür belirlenmiştir, bu türler; *Peziza ampelina* Quél., *Peziza appanata* (Hedw.:Fr.) Alb. & Schwein, *Peziza aurantia* Pers., *Peziza badia* Pers.:Merat, *Peziza badiacofusa* Korf, *Peziza cerea* Sow.: Merat, *Peziza depressa* Pers.:Fr., *Peziza granulosa* Schum.:Fr., *Peziza michelii* (Boud.) Dennis, *Peziza rependa* Pers., *Peziza succosa* Berk, *Peziza varia* (Hedw.) Fr. ve *Peziza vesiculosa* Bull.:St.Amans dır. Bu çalışma sayesinde *Lachnellula* cinsine bir tür, *Peziza* cinsine de 3 tür ilave edilmiştir.

Kaynaklar

1. Baytop A., **Türkiyenin makrofungusları ile ilgili bir yayın listesi**, Türk Botanik Derg., 18:175-185 (1994).
2. Baytop A., Mat A., **Türkiye’nin makrofungusları ile ilgili bir yayın listesi, ek liste**, A.mat (Ed) **Türkiye’de Mantar zehirlenmeleri ve Zehirli Mantarlar**, Tübitak Matbaası, Ankara (1998).
3. Breitenbach J., Kränzlin F., **Fungi of Switzerland, Volume 1**, Verlag Mycologia, CH-6000, Luzern (1984).
4. Dähncke, R.M., **1200 Pilze in farbfotos**, AT Verlag Aarau, Stuttgart (1993).
5. Gerhardt, E., Der Große blv pilzfürher für unterwegs, **Verlagsgesellschaft Mbh.**, München, (1997).

Şekil 1. *Lachnellula arida*'nın askokarpları.

Şekil 2. *Lachnellula arida*'nın askosporları A), askusu B).

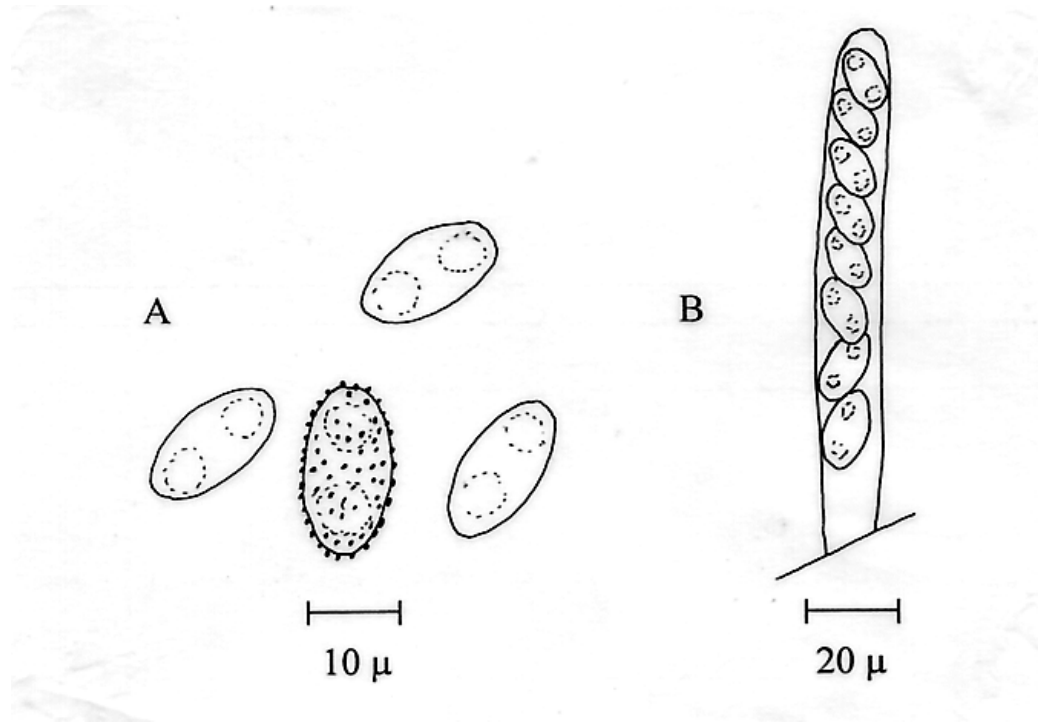
Şekil 3. *Peziza arvernensis*'in askokarları.

Şekil 4. *Peziza arvernensis*'in askosporu (10x100).

Şekil 5. *Peziza celtica*'nın askokarpları.

Şekil 6. *Peziza celtica*'nın askosporları A), askusu B).

Şekil 7. *Peziza domiciliana*'nın askokarları.

Şekil 8. *Peziza domiciliana*'nın askosporu (10x100).

